

PH.D.-AVHANDLING SOM ARTIKKELSAMLING

Avhandling som artikkelsamling er regulert gjennom bestemmelsene i *Forskrift for graden ph.d. ved NTNU*, der det i § 10.1 i står:

Avhandlingen kan bestå av en monografi eller en sammenstilling av flere mindre, vitenskapelige arbeider. Dersom avhandlingen består av flere mindre arbeider, skal det redegjøres for sammenhengen mellom dem.

Dersom et skriftlig arbeid er blitt til i samarbeid med andre forfattere, skal ph.d.-kandidaten følge de normer for medforfatterskap som er allment akseptert innen fagområdet og i henhold til internasjonale standarder. Dersom avhandlingen hovedsakelig består av artikler, skal kandidaten normalt være hoved- eller førsteforfatter på minst halvparten av artiklene.

I avhandlinger hvor det inngår arbeider med flere forfattere, skal det følge en underskrevet erklæring som beskriver kandidaten og medforfatterens innsats i hvert enkelt arbeid. Kandidatens selvstendige bidrag i arbeidet må kunne identifiseres.

I *Veiledning om bedømmelse av norske doktorgrader*, vedtatt av styret ved NTNU 13.06.2012, er avhandling som artikkelsamling omtalt i § 3.2:

Hvis avhandlingen er satt sammen av flere enkeltarbeider, må det dokumenteres og vurderes om de etter sitt innhold utgjør et hele. I slike tilfeller skal kandidaten i en egen del av avhandlingen ikke bare sammenfatte, men også sammenstille, de problemstillinger og konklusjoner som legges frem i delarbeidene i et helhetlig perspektiv og på den måten dokumentere sammenhengen i avhandlingen. Denne delen av avhandlingen er derfor meget viktig både for kandidaten og for komiteen i dens vurdering.

Hvis avhandlingen omfatter fellesarbeid, skal kandidaten innhente erklæringer fra medforfatter(e) og herunder eventuelt hans/hennes/deres samtykke i at arbeidet benyttes som del av doktorgradsavhandlingen. Komiteen skal vurdere om kandidatens innsats i det/de aktuelle arbeidet/arbeider kan identifiseres og om kandidaten står som eneansvarlig for en tilstrekkelig stor del av avhandlingen. Avhandlingens sammenfattende del skal være utformet av kandidaten alene. Dersom kandidatens egen dokumentasjon ikke er tilstrekkelig, kan komiteen innhente ytterligere opplysninger.

Postadresse	Org.nr. 974 767 880	Besøksadresse	Telefon	Saksbehandler
7491 Trondheim	E-post: postmottak@hf.ntnu.no http://www.ntnu.no	Bygg 2, nivå 5, Dragvoll	+47 73 59 65 95 Telefaks +47 73 59 10 30	Tlf: +47

All korrespondanse som inngår i saksbehandling skal adresseres til saksbehandleren ved NTNU og ikke direkte til enkeltpersoner. Ved henvendelse vennligst oppgi referanse.

ANBEFALINGER FRA DET HUMANISTISKE FAKULTET

For å lette og klargjøre arbeidet med en artikkelavhandling, har HF utformet noen anbefalinger.

1. Veileders og kandidats ansvar

Kandidat og veileder har i fellesskap ansvar for at en artikkelavhandling settes sammen i samsvar med den aktuelle forskriften. De vitenskapelige kravene er de samme om man velger å skrive en monografi eller en artikkelsamling, slik det framgår av § 10.1:

Avhandlingen skal være et selvstendig, vitenskapelig arbeid som oppfyller internasjonale standarder med hensyn til etiske krav, faglig nivå og metode innen fagområdet.

Avhandlingen skal bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ligge på et nivå som tilsier at den vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur.

Valget mellom monografi og artikkelavhandling kan være basert på forskjellige vurderinger. Erfaringsvis velges artikkelavhandling ofte i doktorgradsprosjekter der en undersøker fenomener som ikke er tett integrerte og som derfor ikke så lett lar seg innordne med en "rød tråd" som en monografi gjerne krever. Det er også mulig at kandidaten og fagmiljøet har preferanse for de publiseringsmuligheter som ligger i artikkelformatet.

2. Omfang – hvor mange artikler?

Verken *Forskrift for ph.d. ved NTNU* eller *Veiledning om bedømmelse av norske doktorgrader* sier noe om hvor mange artikler som bør inngå i en ph.d.-avhandling. Antall artikler og omfang på hver artikkel kan variere fra avhandling til avhandling og mellom fagområder, men en typisk artikkelsamling ved HF består av 3-4 artikler, i tillegg til en innledende sammenbindingsartikkel.

I studieplanene for ph.d.-programmene ved HF er det understreket at omfanget på en ph.d.-avhandling vil variere mellom ulike fagområder og ut fra tema for avhandlingen. Det anbefales at omfanget ikke bør overstige 300 sider, men dette er ingen absolutt regel.

Det er ikke satt noen nedre grense for antall sider. De artikkelavhandlingene som er levert for bedømmelse de siste årene, har hatt et omfang fra ca. 130 sider og oppover, med en overvekt på rundt 200 sider (unntatt eventuelle vedlegg). Størrelsen på avhandlingene varierer mye fra fag til fag, så det er vanskelig å gi noen generelle anbefalinger her.

3. Sammenbindingsartikkel og eventuell avsluttende artikkel

En artikkelbasert avhandling består av artikler som bør belyse et sammenhengende knippe av problemstillinger. For å klargjøre sammenhengen og utdype sider ved det vitenskapelige arbeidet som det ofte er vanskelig å finne plass til i det vanlige artikkelformatet, skal avhandlingen inneholde en innledende sammenbindingsartikkel. I sammenbindingsartikkelen skal kandidaten si noe om relevansen av sitt arbeid og presentere de øvrige artiklene. Sammenbindingsartikkelen vil normalt også inneholde følgende fire punkter:

- (1) Redegjørelse for tidligere forskning som er relevant for avhandlingen,
- (2) Presentasjon av det teoretiske grunnlaget for avhandlingen på en grundigere måte enn det ordinære artikkelformatet tillater,
- (3) Sammenstilling og forsøksvis syntetisering av de problemstillinger og konklusjoner som

legges frem i delarbeidene (artiklene),

(4) Fyllestgjørende dokumentasjon av avhandlingens metode, herunder data og kildemateriale.

Hvis kandidat og veileder finner det formålstjenlig, kan konklusjoner og en sammenfattende drøfting av funnene fra de enkeltstående artiklene samles i en avsluttende artikkel.

4. Fellesarbeid og medforfatterskap

Veiledning om bedømmelse av norske doktorgrader slår fast at sammenbindingsartikkel og eventuell avsluttende artikkel skal være utformet av kandidaten alene. I henhold til *Forskrift for ph.d. ved NTNU* kan de andre artiklene i ph.d.-avhandlingen være fellesarbeid. Det framgår av §10.1 at kandidaten normalt skal være hoved- eller førsteforfatter på minst halvparten av artiklene. Ved inkludering av fellesarbeid forutsettes det at kandidatens bidrag kan identifiseres, og at eventuelle medforfattere har gitt sitt skriftlige samtykke til at artiklene brukes i doktoravhandlingen (medforfattererklæring). Eventuelle medforfattere kan ikke være medlemmer av vurderingskomiteen for avhandlingen.

Hvis avhandlingen består av artikler med medforfatter(e), må man forsikre seg om at kandidatens identifiserbare bidrag er tilstrekkelig stort til å vise det omfang og den kvalitet som kreves for ph.d.-graden. I tilfeller der det kan reises tvil om kandidatens samlede bidrag i artiklene er tilstrekkelig, kan kandidat og veileder vurdere å øke antall artikler som inngår i avhandlingen, gjerne i form av en artikkel der kandidaten er eneforfatter.

5. Publiserte og upubliserte artikler

Artiklene som inngår i avhandlingen kan være publiserte, antatt for publisering, under vurdering for publisering eller upubliserte.

Det er fordelaktig at minst en av artiklene er publisert eller antatt for publisering i vitenskapelig tidsskrift med fagfellevurdering. Publisering med fagfellevurdering kan bidra til å sikre at artiklene ligger på "et nivå som tilsier at den vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur" (forskriftens § 10.1.)

For artikler som er publisert eller antatt for publisering må det oppgis hvor publisering har funnet sted/vil finne sted i henhold til vanlige standarder for vitenskapelige referanser.

Det er normalt ikke anledning til å gjøre endringer i publiserte artikler som inngår i avhandlingen, bortsett fra eventuelle språklige rettinger. Hvis kandidaten har behov for å drøfte sider ved de publiserte artiklene, kan dette gjøres i forordet, i sammenbindingsartikkelen og/eller i en eventuell avsluttende artikkel.